

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ

РІК XXX.

Число 14. Джерси Сіті, Н. Дж., четвер, 19. січня, 1922.

VOE XXX.

No. 14. Jersey City, N. J., Thursday, January 19, 1922.

THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

АМЕРИКА ПРОПОНУЄ ВИРАЗНУ УГОДУ В СПРАВІ ТОРГОВЕЛЬНОЇ РІВНОСТІ ДЕРЖАВ В КИТАЮ

ВАШІНГТОН, 17. січня. — Американська делегація на Вашингтонську конференцію для зменшення зоружень та справ Далекого Сходу висіла резолюцію про заведення міжнародної ради в Пекіні для перестерпання, щоб всі держави мали в Китаю рівні права в торговлі та закладання промислових підприємств. Держави мають зобов'язатися не старатися о ніякі монополії (виключні права) для себе з виключенням других держав, а Китай має зобов'язатися не давати ніяким виключних прав. Міжнародна рада в Пекіні буде переглядати всі концесії, які стасяють чужь держави, та буде дивитися, чи в котрій концесії нема чужь такого, щоб на-рушувало рівність других держав.

За американським пропозицією заявили Китайці та Англія. Французи заявили, що вони не можуть відразу освідчитися про сю пропозицію; в подальшій спосіб відповіли також другі, а передовсім Японці, проти котрих головно ся резолюція звертається.

МАЙНЕРСЬКА КОНВЕНЦІЯ ДЛЯ СПРАВИ МАЙНЕРСЬКОЇ ЗАПЛАТИ.

ШАМОКІН, ПА, 17. січня. — Нині відкрито тут конвенцію трох округів майнерської оуні Юнайтэд Майн Веркерс оф Америка. На конвенцію приїхало понад 500 делегатів, котрі представляють собою коло 145,000 zorganizованих майнерів з копаель твердого вугля (антрацит). Головною білкою конвенції ставилося питання над зменшенням майнерів мають пропонувати властителям копаель твердого вугля при кінці марта' сього року, щоб вийде контракт між юнїєю та підприємцями.

Конвенція отворив як її постійний пресідатель президент юнї, Джон Дунс. В своїй промові заявив він, що майнери твердого вугля не можуть згодитися на знижку своєї заплати. Зниження, котрого домогаються одностолосно усі копаель, було би наперед великим нещастям для майнерів. Життєва стопа майнерських родим мусіла поліпшитися; майнери мали менше приходу на оком, одніа, мешанка, топлїво, виконане діній і другі відати. Кожий чоловік протестує проти обнування його стоги життєвої, і майнери роблять те саме. Зниження заплати майнерам не принесе тих добродійств, які заподівають властителям копаель. Не принесе просто тому, що відати на робітників не становлять великої частини коштів вугля, які платять за нього покупці. Коли у Філадельфї платять за тонну вугля з доставою по 14,75 дол., то майнерська заплата в тіл тонні вносить всего 1,75 дол. Зниження робітничої заплати віднімає нічого тут не допоможе, як дово не об'являти тих зисків, які побирають вуглевї підприємці і торговлі. Агітація копаель за зняжкою робітничої заплаи обчислена зва на одураченє публіки.

Присутній на галї пресідант генерального комітету властителей копаель твердого вугля відповів на запит Лунаса, представляючи в той спосіб становище властителей копаель, якого вони будуть придерживатися при укладанню нового контракту з робітниками. Він заявив, що видаток на робітників становить 70 процент кошту добування вугля і що без зниження робітничої заплати не можна обжити ціни вугля. Са аша не може бути удержана без великої шкоди для промислу, і майня не будуть могла робити повинн час так дово, доки не знизяться заплати. Через те, що в округах мякого вугля («бітумінес кола») робітнича заплата вища, робітники там не працювали уже майже цілий рік.

По заяві пресідант властителей копаель збирало відповіди комітету та віддалено конвенцію до сілїающего дня.

ДАЛЬШЕ СЛІДСТВО В СПРАВІ ЗАХОВАННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ОФІЦІРІВ.

ВАШІНГТОН, 17. січня. — Перед спеціальним комітетом сенату, розслідуючим пороблені сенатором Вотсоном з Джорджі заклиди проті американських офіцїрїв в Франції, станає як свідок Едвін Лем з Гардфорду, в сїейтї Коннектикут, і ззнає, що він бачив, як на приказ американських військових властей виконано засуд смерті проті двох американських жовїрїв у Франції; тіа обох жовїрїв зложено до труни з петями на шї і вложеномї білом чорним шпачками на голові. Так їх і відслано до їх родин в Америку.

Джон Себастьян, моряк з Дженсвилл, в сїейтї Флорїда, ззнає, що будучи влітком в Жїєв, у Франції, він бачив тіла двох Мурїнів-воїакї, лежачих ліжками до землі, і що йому розповіли жовїрїв, що се тіла загибавих.

Кроми цих вступел ще ряд свідків, які свідчали, що вони не знають нічого такого, з чого можна б вносити, що американських жовїрїв смилувано до гробів без старанїшого зусілля розпїяний їх. Один свідок ззнає проті Кита, котрий мав бути залічений, а проті котрого департамент війни доїв, що він був забитий у бітвї; свідок ішов з ним до бітви і він свято переконаний, що Кінг згинув. Як саме Кінг згинув, він не бачив. Другі свідки, вислїди департаментом війни перешли знізаня свідка про надїненє в могилі тіа воїакї з петями доносити.

МАЮТЬ БУДУВАТИ КАНАЛ В АМЕРИЦІ.

Спільна міжнародна комісія уряду Злучених Держав та Канади предложила президентови Гардінгові широкий план для поглубленню ріки Св. Лаврентїя межї Монтреалем та озером Онтаріо, як також для виконання каналу для великих кораблів, Веленд Шип Канел, котрий має становити звено, сполучуюче озеро Онтеріо і Рї. Якби американський та канадський уряди згодилися на пропозицію комісії, то на поглубленє ріки св. Лаврентїя видано би понад 250 мільїонів доларів, а на канал Веленд ко-ло 60 мільїонів доларів. Сей канал мав би велике значенє для торговлі Злучених Держав та Канади; яко запропонований канал буде докінчений, тоді зойже та другі продукти Канади та середних стейтв Злучених Держав будуть задувати на кораблі для вивозу до Європи не в портах Атлантичського Океану, як Нью Йорк, Востон, Балтимор і др., але в портах над Великими Озерами. До розпочаття закладних пра-вокрай треба наперед згоди обох урядів, отже спеціальної міждержавної угоди.

АВТОМОБІЛЕВІ ВПАДКИ В АМЕРИЦІ.

На засіданню товариства, яке пожелало собі за ціль зменшенє публічного безпеченства, прочитано розрахунок нещасних випадків від автомобілів. Після сього звіту, число нещасних випадків в Злучених Державах, що скінчилися смертю, вносить від 12 до 15 тисяч за один 1921. рік. Се є дуже великий прїріст в порівняннї з попередніми роками. Так, прїмїром, в 1920. році було в Злучених Державах 1.000 до 4.000 нещасних автомобілевїх випадків, в котрих погубило коло 11.000 осіб. Коли порівняти число смертей від автомобілевїх випадків з числом нещасних випадків з числом нещасних розмірніо зменшилося.

На засіданню згаданого товариства, котре відбулося у Шїкаго, ухвалено домогатися ухвалення законів, які вимагають кращого напучення візників (шоферів), вивалданє дозволів (наїсїенє) лише по задоволенню острого іспїту, та відбранню свого дозволу за кождою неосторожною їзду.

ЗБІРКА НА УКРАЇНСЬКИХ ЖОВІРІВ.

В часі Рїздних Свїт скрентонськї жїнки ходили з колядою і збирали на українських жовїрїв в Чехословацїїні пожитку суму \$275.00, котрі гроші вислано сейчас до Праги. Честь тим жїнкам які всім жертвоували, що не забули за своїм героїзм!

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В Нїагера-Фолс, Нью Йорк, помер дїн 10. січня Василь Сидорович; визначний член місцевого Братства Преч. Богородиці, Видд. 351 Українського Народного Союзу. З покійним їзступив в могилу дуже діяльний член нашої Органїзації. Він належав до оснувателів згаданого Братства і був першим його організатором. Для нього він працював від самого оснування до своєї смерті. Він належав також до оснувателів місцевої українсько-католицької громади. Походив зі села Пільний Островець, повіт Золочів, Галичина. Для старого краю він усю трудився і до смерті викладав, що ставиться з Україною і чи визволиться Галичина з лїської неволі. Лїшнв по собі жену-вдову та 8-літнього сина. — З. Е. П.

ВЖИВАЮТЬ АЕРОПЛАНИ ДО ПЛІЧКОВАНИЯ ГОРІВКУ.

Як доносить до прогібіційного уряду у Вашингтонї, мексикансько-американській границї американська сторожа заарештувала аероплан, наладований горївкою. На аеропланї наїдено 120 фунтїв мексиканської горївки. З горївкою арештовано бірюта та двох людина. Після того до відомо, що прогібіційні урядники на границї знали уже від кількох мїсяцїв, що межї мїстом Сан Антонїо та пограничним місцевостямї літає аеропланї та пачку горївки, але не могли його зловити. Аж в понедїлок дошави урядники летунів, які вони вислїли в Дель Рїо, в Тексас, щобби так зловити частину свого тїгарю.

ПРИКАЗ ТРОЦЬКОГО МОГДАВАТИ НАСЕЛЕННЄ

Польськї часопїс «Газета Варшавська» подає з Колонаґї, столицї Данїа, таку вістину, що Троцькї часопїсї подає, що українські повстанці зробили Теретер коло Києва і збудили незалежний мїст. Троцькї оголосив приказ до червоної армії, щоб усі мїста перед їх опущенням нищити, а населенє вбивати!

ЧИ МОРСЬКИЙ НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК?

Від капїтана парового корабля Червоного Хреста «Розалица» наспїла безотрага телеграма, що сей корабель виліз на повним морю недалеко від Ст. Джан на острові Нова Фунялїя, лодку без пасажирів. Лодку відкрито в хвїлї, як корабель обїзав доволка Кейн Кад. Лодка має яких 30 стїп довжини і мала на собі подостатком всїхх припасів. Капітан каже в своїй телеграмї, що як він зближився до лодки, він бачив на нїй навіть свіжо зловлену рибу, лежачу попри ріжки рибачїкї прилади. Він принускає, що пасажирів лодки були забрані жїмїсь пасажирським кораблем або може брївше море змело їх з покладу лодки. Він питається властей, чи вони не знають чого в тїй справї.

ПОЛЯК І БОЛЬШЕВИК — «ДВА БРАТАНИКІ»

Старокраєви часопїсї доносить, що польські урядники в Галичинї над Збручем віддали в руки московських большевїв українських повстанців, котрі вїтанють перед большевївською армією через Збруч до Галичини. Большевївї передали Ляхами українських повстанців розстрілюють.

ДО ЧОГО ВЖЕ ДОХОДИТЬ ЛЯЦЬКЕ БОЖЕВІЛЛЕ?

Ляцькї гасети доносять, що Ляхи відкрили в Луцьку, на Волинї (в західній частї Волинї, нападений Ляхами) лїський університет.

МІЖНАРОДНИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ З'їЗД В ПАРИЖІ.

В дїнь від 4 до 11 грудня, 1921, відбувся в Парижі міжнародний демократичний зїзд під прововодом Марка Саєвє. Завданню зїзду було зняти шлях для мирного порозумїня народів свїта. Присутні були делегати 21 націй. Від Сїдної Галичини був д-р Вітвицький від Надпїрївїлї «Свєтосвєт». Д-р Вітвицький зусував поаженє збудити Теретер коло Києва і польською адміністрацією, Говорив проті останнї арештованїв, конспїрїційні практикї, проті шкїблївнїтво, колонїзація і т. і.

45 ДЕРЖАВ МАЄ БУТИ ЗАСТУПЛЕНИХ НА МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В ГЕНУЇ, В ІТАЛІЇ

ГОСНОДАРСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ, ЯК ЗБЕРЕТЬСЯ 8. МАРТА С. Р., БУДЕ НАЙБІЛЬШИМ МІЖНАРОДНИМ ЗБОРОМ, ЯКИЙ КОЛИНЬБУДЕ ВІДБУВСЯ.

ЛОНДОН, 17. січня. — Альянція Найвисїша Рада вислала запрошенє до участї в міжнародній економічній конференції в Генуї, в Італїї, до всіх держав в Європі кромї Туреччини. Крім того вислано запрошенє до Злучених Держав, до Японїї і до Південно-Африканської Сїлїки.

Сподїваються, що загалом візьме участь в конференції 45 держав.

Поки що ще не зняти, чи британські домінії будуть заступлені безпосередньо. Вирїшенє сеї справи залежить від подальших правительствїв, іранїя же нова британська домінія може взяти участь в сїй конференції, але іранїйський революційний парламент у сїй справї ще нічого не постановив.

Сподїваються, що всі учасникї конференції, разом з правними доглядниками і секретарями, буде до 1.000. Се буде найбільша міжнародна конференція, яка колинїбудь відбулася.

Кажуть також, що се, що Лойд Джордж вибирається на ту конференцію, сполучає також і нового французького прем'єра Пуанкаре і Італійського прем'єра Боноїні відати участь в сїй конференції.

Нїмеччина, Австрія, Болгарія і Росія одержать запрошення, щоби вислани на конференцію в Генуї свої представникї.

З Нїмеччини поведомляють, що має приїхати до Генуї канцлер др. Вїрт і зїсний економіст др. Ратенав.

З Росїї має приїхати міністер заграничних справ Юрїй Черчер, хотїє є нутки, що має би приїхати замісь Ленїна прем'єр «українського» правительствїв Крїсто Раковський.

Туреччина є однією з важливіших держав, яка не буде заступлена на генуєвській конференції, а не запрошено її іза того, що вона поділена на два табори, які взаїмно себе поборюють і оба припущують собі право заступати шлю турецьку державу.

ПУАНКАРЕ І ЛОЙД ДЖОРДЖ ЗА ПРИЗНАМНІ ЗНОСИНАМИ МІЖ ФРАНЦІЄЮ І ВЕЛИКОЮ БРИТАНЦІЄЮ.

ЛОНДОН, 17. січня. — Новий французський прем'єр Раймон Пуанкаре вислав телеграму до британського прем'єра Лойда Джорджа, в якій каже, що займає в іменї французького правительствїв се, що ще не сказав у приватній розмовї, що Франція радо згодиться прийняти розглянути спільні справи між обома державами.

Пуанкаре змїне, що він певний, що обї нації, котрі так тісно були зв'язані у війнї, зможуть також разом удержати мїр в Європі і подбати проті виконанню підписаних договорів та відшодованнє.

На сю телеграму Лойд Джордж відповів, що він не потребує повторяти поглядів правительствїв Великої Британїї, а зазначив тільки, що нарїд Великої Британїї є за призначення зносинами з Францією та за презнаннєм всіх народів Європи для справедливого мїра.

ДЕЛЕГАЦІЯ ТИМЧАСОВОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ІРЛАНДІЇ ВИТІКАЄ ДО ЛОНДОНУ.

ДАБЛІН, столиця Ірландїї, 17. січня. — Імон Дагген, міністер внутрішніх справ, і Кейвін О'Гїтгїн, міністер господарських справ, вїшли до Лондону на конференцію з комітетом британського міністерського кабінету у справї передачі влади в Ірландїї в руки ірландського тимчасового правительствїв. Вгадується, що сїї стрїчки буде короткї, ти що доволу на раду у сїй справї надзначиться в недалекій будучинї.

СКЛИКАННЄ ЗАГАЛЬНОГО З'їЗДУ ОРГАНІЗАЦІЇ «ШІЯ-ФЕЙНЕРІ»

ДАБЛІН, столиця Ірландїї, 17. січня. — Проголошено скликаннє загального зїзду організації «ШІЯ-ФЕЙНЕРІ» на 7. лютого с. р.

Почлеї підписани: Остин Сен і Геррї Дж. Бовленд.

НІМЕЦЬКА БЕРЕТЬСЯ ДО ЗНИЩЕННЯ ВОСНИХ КРИПОСТИМ.

БЕРЛІН, 17. січня. — Нїмеччеське правительствїв пропонує зятвє в парламентї (райхстагу) проект закону у справї знищення крипостий зїзду з постановою версайського вирокового договору.

Мають бути зніщені крипости в Узєдє, Колонїї (Кельн), Кобленц, Майнї і луртї надрєсїні Українцїв, а також надморськї укрїпленя в Фрїдрїхсворт, Кїл і Гельголанд.

120.000 ВІРМЕН ХОЧЕ ПОКИНУТИ РІДНИЙ КРАЙ І ЗАБРАТИ У ЧУЖИНУ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 14. січня. — Поль (Павло) Гїманс (Белґїєць), президент Радї Лїгї Народів, предловиє нїні на зборенню Радї телеграму від кардинала Мерсера (Белґїєць), в якій він пропонує, що 120.000 Вірмен хоче покинути рідний край та вїмїгрувати в чужину. Кардинал апелював, щоб діло Вірменам кораблі, щоб могли вїхати з вітчизни в чужину.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Сяк подається до загального відомо, що Екзекутива У. Н. Союзу, в узгодженню численних домагань урядників відділових, з огляду на усталений звичай по відїхах У. Н. Союзу, в шїї порї року приймати нових членів до організації за зменшену шну вступного, ухвалила, що в мїсяцях СІЧНИЙ І ЛЮТИМ 1922 року буде прийматися нових членів до У. Н. СОЮЗУ за ОПЛАТОЮ ТІЛЬКО 50 ЦЕНТІВ. ВСТУПНОГО.

ЗА ЕКЗЕНУТИВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ: ІВАН КАШТАНОК, гол. реєстр. секретар. Дано в Джерси Сіті, Н. Дж. 28 грудня 1921 р.

